

Dr. Török Gábor emlékezetére

1966. november 6-án hirtelenül elhunyt Dr. Török Gábor a Központi Élelmiszeripari Kutató Intézet igazgatója, lapunk szerkesztőbizottságának tagja. Szombaton reggel még baráti beszélgetésben a jelenről és a jövőről tervezgetett, másnap már örökre elhagyta szeretteit: családját, barátait és munkatársait, hogy egy eredményekben gazdag élet után megpihenjen.

Erdélyből jött: onnan a szülői otthonból hozta magával a családhoz ragaszkodást, az emberek megbecsülését, a haza, a tudomány és a művészetek szeretetét, mindazokat az emberi erényeket, amelyek egész életpályáján gondolatait és cselekedeteit vezérelték. 1902-ben Abrudbányán született, középiskoláit Kolozsvárott végezte, majd 1920 őszén a műegyetem vegyész-mérnöki karára iratkozott, ahol 1926-ban oklevelet szerzett. Már egyetemi hallgató korában feltűnt tehetsége és szorgalma, melynek elismeréseképpen 1926-ban az *Ilosvay – Daday* jutalomban részesült. Azonnal az iparban akart elhelyezkedni, de – mint annyi más tehetséges mérnöknek – erre nem volt lehetősége. Így még egy évig a Műegyetemen maradt, s az Elektrokémiai Tanszéken a Természettudományi Alap támogatásával a nagyfeszültségű elektromos áram termésmnövelő hatását tanulmányozta. Ekkor fordult érdeklődése először mezőgazdasági és élelmiszeripari problémák felé, mely feladatkör élete végéig munkája középpontjává lett. 1927-től, mint a Mezőgazdasági és Kémiai Ipartelepek R. T.-nak üzemvezető mérnöke tevékenykedett, s e vállalat fejlesztésében oly eredménnyel működött közre, hogy 1939-ben annak vezetésével bízták meg. Munkássága eleinte néhány erjedési folyamat üzemésítésére s a hazai növényvédőszergyártás fejlesztésére irányult, csakhamar azonban minden erejét a korszerű tartósítóiipar megvalósítására koncentrált, s ezen a területen maradt akkor is, amikor – saját elhatározásából – más vállalat szolgálatába lépett. Ekkor nyílt lehetősége külföldi tanulmányutakon a hazánkban elhanyagolt, csaknem ismeretlen gyorsfagyasztás elméletének és ipari megvalósításának tanulmányozására. Azonnal felismerte mezőgazdasági terményeink ily módon tartósításának, bel- és külföldi értékesítésének hatalmas lehetőségeit és az eleinte megnyilvánuló bizalmatlansággal és értetlenséggel szemben szívós munkával küzdött a gyorsfagyasztás hazai megvalósításáért. A sok nehézség között lelkesedése diadalt aratott, amit akkor – a negyvenes években – még az üzemek megindulása után sem kísért nyilvános elismerés; erre 1955-ben került sor a Kossuth-díj elnyerésével.

A felszabadulás után Kormányzatunk Török Gábor képességeit és tapasztalatait az egész élelmiszeripar javára kívánta felhasználni és ezért 1949-ben a korszerű élelmiszeripar fejlesztéséhez nélkülözhetetlen központi kutatóintézet

szervezésével és vezetésével bízta meg. Ez a feladatkör ismét nehézségeket, értetlenséget gyakran bizalmatlanságot jelentett, de távlatában minden nagyvonalú kutató számára egyik legszebb problémát: az empiria helyébe a tudomány térhódítását. Török Gábor vállalta a munkát, s az élelmiszeripari rendszeres kutatási hálózat koordinált, sok eredményt adó tevékenysége életművének kétségtelenül egyik legszebb teljesítménye, amelyet önálló kutatásai és számos szakirodalmi publikációja méltón egészített ki.

Mind az iparban, mind a kutatóintézetekben nagyszámú munkatársat oktatót és nevelt, mert meggyőződése volt, hogy csak kongeniális munkatársakkal érhető el figyelemreméltó eredmény. Didaktikai készsége és pedagógiai tehetsége 1962-től az akkor alapított Felsőfokú Élelmiszeripari Technikumban a kémiai tanszék teendőinek ellátásakor csak folytatása volt már addig is kifejtett sokrétű oktatási tevékenységének. A hallgatók mindenütt szerették igazságosságát, nagy tudását és bölcs megértését, mely oktató munkásságát is jellemezte.

Török Gábor bölcs ember, kitűnő tudós és hű barát volt. Tudta, hogy a jószág önmagában viseli jutalmát, ezért sohasem várt és kívánt látványos elismerést. Igaz hazaszeretete a haladás eszményeinek szolgálatára állította minden tudását és képességét. Örült mások sikereinek, résztvett mások bánatában és örömeiben: ember volt és az is maradt utolsó leheletéig. Ezért biztos az, hogy ha az életében kapott bel- és külföldi elismerések, megtiszteltetések, kitüntetések lassan az idő múlása során feledésbe is merülnek, nem múlhat el, nem múlik el teljesen az, aki életművének változatos alkotásaival, szeretetreméltó egyéniségével és megértő mosolyával szeretteinek, barátainak, munkatársainak szívében tovább él.

Telegdy Kováts László